

Februari 2025

De onverschilligheid van het Universum

Toevallig lees ik dezer dagen een roman waarin een jonge vrouw na een bijna-doodervaring een ander mens wordt. Tot dan toe leefde zij een oppervlakkig leven dat draaide om drugs, seks en andere verslavingen. Nadat ze uit haar bewusteloze toestand is ontwaakt is ze een ander mens geworden. Zij heeft geen enkele behoefte meer aan de geneugten van haar oude leventje en gaat op reis om een nieuwe toekomst te zoeken. Ze hoeft zelf niet na te denken waar ze naar toe wil, het wordt geregeld door wezens uit een andere wereld. Je zou kunnen zeggen dat ze op zoek is naar het Wezenlijke, net als ik. Het verschil is dat ze daarbij gestuurd wordt vanuit een andere, bovennatuurlijke wereld. Ik heb mijn leven lang dit soort verhalen gelezen en ook rechtstreeks van anderen gehoord, maar mijzelf zijn ze volkomen vreemd. Er zit voor mij niets anders op dan het Wezenlijke in *dit* leven en in deze tastbare Werkelijkheid te zoeken.

Of er nu 'een andere wereld' bestaat of niet: *deze* wereld is meer dan wonderlijk genoeg om het wezenlijke daar te vinden. Ik ben er dan ook diep van doordrongen dat het hier en nergens anders gezocht moet worden. Nog sterker: als je het ergens anders zoekt dan hier, kom je al gauw terecht in fantasieën die te begrijpen zijn van uit je eigen behoeften aan iets bovennatuurlijks, iets wat ons banale leventje overstijgt. Sommige mensen hebben daar niettemin heel stellige overtuigingen en theorieën over, in wier aanwezigheid ik me altijd ongemakkelijk voel: een hardnekkige ongelovige die daar helemaal niets mee heeft. Vaak schrikken mensen daar van en kunnen het niet geloven. Ze zijn zo overtuigd van hun eigen geloof dat ze zich niet kunnen voorstellen dat iemand als ik daar helemaal niets in ziet.

Mensen hebben vanaf het begin van de geschiedenis tot op de dag van vandaag gezocht naar iets dat wel is omschreven als *Truth*, het Ultieme, het Sublieme, de Bron van alles, God of het Goddelijke, de Grond van het Bestaan, Tao of het Eeuwige. Dit wijst op een diepgewortelde behoefte om antwoorden te vinden op de grote levensvragen. In veel van de antwoorden die daarop zijn gegeven, door religies bijvoorbeeld, kan ik me niet vinden. Ze lijken uit de tijd en achterhaald door de feiten en de inzichten die we onder meer door de wetenschap nu hebben. Maar ik denk wel dat ik naar hetzelfde op zoek ben en vraag me vaak af of dat geen grote valkuil is. Daarom wil ik alles ter discussie stellen, niets voor zoete koek aannemen. Ik voel me verwant met zoekers die alle mogelijke antwoorden aan een kritisch onderzoek onderwerpen, die zoeken zonder meteen tevreden te zijn met oude of nieuwe antwoorden. De antwoorden zijn minder belangrijk dan het zoeken zelf. Ze zijn altijd betrekkelijk en voorlopig.

In hun zoektocht lokaliseerden mensen het Wezenlijke op een bepaalde plek in de Kosmos (de hemel). Het ging om een heel andere wereld dan de onze, de bovennatuurlijke wereld. De uitdaging is nu om het Wezenlijke te vinden in *onze* Werkelijkheid. Er zijn geen twee verschillende werelden, wij zijn deel van die ene kosmos, we bestaan uit dezelfde stof en daar zullen we het van moeten hebben. Dat lijkt een simpele waarheid, maar door duizenden jaren van programmering zit het diep in ons dat we het ergens anders moeten zoeken dan in het hier en nu: in het verleden of in de toekomst, niet hier, maar ergens anders. En ook al zijn we er theoretisch van

overtuigd dat dit een grote vergissing is, het is een hele stap om deze gedachte daadwerkelijk achter ons te laten. Dit temeer daar op het eerste gezicht die bovennatuurlijke wereld veel spectaculairder lijkt dan onze dagelijkse realiteit.

God was het centrale begrip in deze andere werkelijkheid. Daarin werden al onze menselijke behoeften en noden geprojecteerd. Onze godsbeelden en andere omschrijvingen van het Wezenlijke zeggen dan ook vooral iets over ons zelf en minder over de Werkelijkheid die men dacht ermee te beschrijven. Daarom is de eerste noodzakelijke stap die we moeten zetten het loslaten van dat begrip óf God te laten samenvallen met de totale Werkelijkheid (zoals Spinoza deed). Dan krijgen we er een geheel andere verhouding mee. De vraag is dan: hoe verhoud ik mij tot alles wat bestaat, het Leven, de Werkelijkheid, de Natuur, de Kosmos, het Universum of het Heelal.

Het heeft weinig zin om met de Werkelijkheid te onderhandelen door te bidden of te offeren. Dat is al te kinderachtig: we onderschatten daarmee schromelijk de grootsheid van het Heelal. Tegenover onze persoonlijke angsten en manipulaties toont het Universum zich onverschillig, zoals bij elke natuurramp telkens weer blijkt. Onze smeekbeden slaan letterlijk nergens op, ze geven blijf van weinig inzicht in de wetten van de natuur.

Ons rest niets dan ons neer te leggen bij de harde feiten van het leven. Tegelijkertijd kunnen we genieten van de schoonheid van de Natuur, er zelfs van houden, ondanks alle wreedheden en geweld die deze in onze ogen teweegbrengt. We genieten van de schoonheid van de natuur, we houden van alle moois en het is ongelofelijk wat we al niet tegen komen en dat geeft een band, een innige relatie. Maar we ervaren ook de dreiging en de onmacht en we mogen daar de ogen niet voor sluiten. Er is iets aan het werk dat groter is dan wij, machtiger, zo niet almachtig. We voelen ons klein worden en vragen ons af waar dit allemaal vandaan komt en wat de betekenis ervan is of zelfs de bedoeling.

Eén ding is zeker: ik voel me in het oneindige Heelal klein en nietig, eenzaam en alleen, onzeker en bedreigd, van nul en generlei betekenis. De Natuur zal mij niet missen als ik er niet meer ben, ik ben niet nodig in het grote Geheel, ik kan gemist worden als kiespijn.

Ik besta in een grondeloos Universum, maar kan het niet laten hartstochtelijk op zoek te blijven gaan naar het Mysterie dat we waarschijnlijk nooit zullen onthullen.